mogli zadnji govorniki ugotoviti, da je bil leta 1990 prvi kongres po vojni, na katerem je bil opazen umik ideoloških sporov in se je uveljavila svoboda znanosti kot temelj mednarodnega sodelovanja.

Sproščeno vzdušje je bilo že med kongresom opazno tudi v številnosti in komunikativnosti članov dveh velikih skupin — sovjetske, zbrane iz pripadnikov najrazličnejših etničnih skupin, in vzhodnonemške. Po svoje simptomatično je bilo majhno število Jugoslovanov. Točnega števila ne vem, ker tiskani seznami niso nikdar popolnoma zanesljivi, in nekaterih prijavljencev nisem videl, srečeval pa sem se v glavnem z devetimi. Ker zdaj vodijo jugoslovanski komite v Zagrebu, so bili v Madridu vsaj trije Hrvati. Nadalje sem osebno srečeval po enega udeleženca in eno udeleženko iz Bosne in Makedonije ter po enega iz Beograda in Črne gore. Če sem koga prezrl, naj mi oprosti, pri tolikšni razkropljeni množici nikdar vseh ne vidiš. Najbrž nas je bilo 12 ali malo več. V glavnem so vsi jugoslovanski udeleženci sodelovali pri tej ali oni točki programa. Uvodoma navedena Erdmannova knjiga navaja za čas med obema vojnama po 4 do 9 jugoslovanskih udeležencev, leta 1950 nobenega, nato pa vsakih pet let: Rim 68, Stockholm 31, Dunaj 67, Moskva 119, San Francisco 23, Bukarešta 68, Stuttgart 27—35. Letošnje število je torej izredno nizko. Zvrniti krivdo na politične razmere in pomanjkanje denarja je preveč preprosto. Tudi ne more biti kriva samo premajhna dejavnost jugoslovanskega komiteja za zgodovinske vede, čeprav gotovo ni prav, da v finančnem poročilu Mednarodnega komiteja blestimo med redkimi zamudniki kotizacije za leta 1984, 1986 in 1989, v glavnem v družbi s Kenijo in Nigerijo, ki jima je članstvo zaradi neplačila prenehalo. (S tem »Črna Afrika« ni več predstavljena v Komiteju.) Porazna udeležba iz Slovenije je očitno predvsem posledica premajhne povezanosti slovenskih zgodovinarjev in zavodov, ki se ukvarjajo z zgodovino. Moja vednost o pripravah na kongres je temeljila skoraj samo na moji funkciji v Mednarodni komisiji. Če sem informacije posredoval naprej, očitno ni imelo posebnega odmeva. Sedanja organizacijska struktura je očitno odpovedala.

Pravzaprav pa sama pasivna udeležba na kongresu ni toliko pomembna kot aktivna. Ta je bila po mojem vtisu z jugoslovanske strani razmeroma boljša, vendar tudi v znamenju nazadovanja. Erdmann našteva od 1955 do 1985 vsega dva ducata jugoslovanskih predavanj (brez komisijskih), pri čemer ne šteje koreferatov, diskusij itd. Po tem kriteriju Jugoslavija do 1985 ni bistveno zaostajala za državami podobne velikosti. Po tem kriteriju pa leta 1990 najbrž ne bo dobila točke. Kmalu se bo zopet začel boj za vodilne vloge. Ta boj se začenja s predlaganjem tem, saj ima uspešni predlagatelj teme vse izglede, da mu zaupajo organizacijo seje in glavno predavanje. Največ izgledov imajo seveda države, zastopane v glavnem odboru. Jugoslavijo je od leta 1965 dalje zastopal beograjski profesor Jorjo Tadić, ki pa je že leta 1969 umrl. Ne prej ne pozneje v deset do dvanajstčlanskem glavnem odboru ni bilo Jugoslovana. Treba je izvajati pravo strategijo za predlaganje tem in za pridobitev položaja »odgovornega« za temo. Osebna poznanstva so pri tem še bolj pomembna kot znanje jezikov, brez katerega pa tudi ne gre.

Ker nisem bil prvič v Madridu, se je moj turistični program omejeval na ogled Prada, kjer porabiš nekaj časa že pri čakanju v vrsti za vstopnico. Dnevi so bili vroči, večkrat tudi čez 35° C v senci, vendar je bila vročina suha in je ni bilo težko prenašati. Kongres je padel pač v tisto dobo, ki ji pravijo v Madridu trije meseci pekla (nueve meses de invierno, tres meses de infierno). Moji, razmeroma skromni turistični premiki po centru mesta so imeli to dobro posledico, da me niso utegnili okrasti, kar se je kakemu udeležencu kongresa tudi zgodilo.

Sergij Vilfan

JEGLIČEV SIMPOZIJ V RIMU

(Rim, 18.—21. 9. 1990)

Slovenska teološka akademija v Rimu je tako kot leta nazaj tudi letos organizirala v Sloveniku v Rimu simpozij, ki je bil tokrat posvečen ljubljanskemu knezoškofu Antonu Bonaventuri Jegliču. Simpozij je trajal od 18. do 21. septembra. Sedemindvajset referentov je osvetljevalo Jegličevo osebo in delo ter politične in cerkvene razmere, v katerih je deloval. Kako vsestranskega zanimanja je bilo deležno življenje in delo Antona Jegliča, nam lahko pokaže že seznam inštitutov in inštitucij, katerih člani ali predstavniki so na simpoziju sodelovali: Teološka fakulteta v Ljubljani, Slovenska teološka akademija v Rimu, Zgodovinski oddelek Filozofske fakultete, Arhiv Slovenije, Škofijski arhiv v Ljubljani, Inštitut za sodobno zgodovino, Inštitut Milka Kosa ZRC SAZU, Ost und Südosteuropa Institut na Dunaju, dva profesorja iz Sarajeva, akademika prof. dr. Anton Trstenjak in prof. dr. Stane Gabrovec, profesor Franc Kralj in drugi.

Sodelavci simpozija so predstavili poglavitne silnice življenja Cerkve v Jegličevem času, Jegličeve osnovne antropološke oznake in duhovni profil ter grafološko analizo Jegličeve pisave. Predstavljeni so bili Jegličevi stiki z A. Kalanom, A. Ušeničnikom in J. Šiško, stiki in odnosi med Jegličem in Sedejem ter odnosi med Jegličem, sarajevskim nadškofom Stadlerjem in škofom v Djakovu Strossmayerjem, ozadje, kako je bil Jeglič imenovan za pomožnega škofa v Sarajevu ter knezoškofa v Ljubljani, Jegličevo delovanje v Sarajevu, kjer je bil kanonik in imenovan za pomožnega škofa. Večji del referatov je bil posvečen Jegličevemu škofovskemu delovanju v Ljubljani: Jegličev pastoralni program, pastoralno delo škofa Jegliča v pastirskih listih, Jegličeve sinode, Jegličevi odnosi z duhovniki in Jeglič kot pospeševatelj redovnega življenja, Jegličevo liturgično delovanje, Jegličevi vzgojni spisi, teološko-dogmatični spisi, biblični spisi in spisi o moralnih vprašanjih. V zadnjem sklopu so predavatelji predstavili še Jegliča in cerkvenopolitična vprašanja, Jegliča v slovenski politiki do leta 1918 in Jegliča v slovenskem političnem življenju po letu 1918, Jegliča in dunajske oblasti, odnos slovenskega liberalizma in socializma do Jegliča, Jegliča in katoliške shode ter Jegliča in krščansko socialno gibanje. Na koncu je nekdanji gojenec Zavoda sv. Stanislava predstavil ustanovitev in gradnjo tega zavoda s prvo slovensko gimnazijo ter težave, s katerimi se je Jeglič moral pri tem spopadati. Prav posebno odliko Jegliča je razkrival še zadnji prispevek o Jegličevem zavzemanju za primorske Slovence.

Jegličev simpozij je bil v krajši obliki ponovljen na Teološki fakulteti v Ljubljani od 5. do 7. novembra, izšel pa bo tudi zbornik referatov.

Ne le referati, tudi dolge diskusije so pričale o vsestranskosti in veličini moža, ki je v določenih trenutkih žel največja priznanja, v naslednjih pa je bil že deležen hudih napadov. Pri upoštevanju dosedanjih pohval in kritik se je kristalizirala podoba osebnosti, ki nedvomno daje v času svoje škofovske službe neizbrisen pečat slovenskemu narodnemu razvoju ter kulturnemu in političnemu osamosvajanju. Kljub tako obširnemu simpoziju Jegličevega dela ni bilo mogoče dokončno izčrpati, o čemer priča že ugotovitev, da še ni zbrana Jegličeva obširna bibliografija.

Vinko Rajšp

ZGODOVINSKO DRUŠTVO LJUBLJANA 1988—1990

Na občnem zboru Zgodovinskega društva Ljubljana 16. junija 1988 je bil izvoljen naslednji izvršni odbor: dr. France M. Dolinar predsednik, dr. Rajko Bratož podpredsednik, Nataša Stergar tajnica, mag. Eva Holz blagajničarka in člani Vinko Demšar, Jasna Horvat, Irena Kovač, Marija Kremenšek, Jelka Melik in dr. France Rozman. V nadzorni odbor so bili izvoljeni Matjaž Rebolj, Sonja Reisp in Ema Umek, v disciplinsko komisijo pa Primož Hainz, prof. dr. Ignacij Voje in dr. Jože Žontar.

V preteklem mandatnem obdobju smo za naše člane pripravili 21 predavanj, ki so bila večinoma zelo dobro obiskana.* Tematsko smo pokrili praktično vsa obdobja slovenske zgodovine, od naselitve naših prednikov (Grafenauer, Wolfram, Ciglenečki) in njihovega pokristjanjevanja (Cuscito, Glaser) preko gospodarskega, kulturnega in cerkvenega življenja Slovencev v srednjem veku (Mlinarič), položaja Slovencev v Notranji Avstriji v 16. stoletju (Simoniti), borbe za prevlado na Balkanu od konca 16. do konca 17. stoletja (Jačov), jezikovne strukture mestnega prebivalstva na Slovenskem od srednjega veka do konca 18. stoletja (Vilfan), značilnosti parlamentarizma 1861—1929 (Melik), odnosa Jugoslavije in Avstrije 1918—1938 (Suppan) ter problema slovenske samoodločbe na drugem zasedanju AVNOJ (Ferenc). Nekaj predavanj je bilo spominskih, npr. ob 300-letnici Valvazorjeve Slave vojvodine Kranjske (Reisp) ali povezanih z jugoslovansko (Trgovčević, Perović) in evropsko zgodovino (Moritsch, Ferluga, Jačov).

Na prvem članskem sestanku 17. novembra 1988 smo se spomnili pokojne profesorice zgodovine Marije Kremenšek († 17. 10. 1988), članice izvršnega odbora našega društva. O njenem življenju in delu je kratko spregovorila profesorica Prvenka Turk. — Osemdesetletnice rojstva profesorja Metoda Mikuža se je spomnil prof. dr. Miroslav Stiplovšek na članskem sestanku 20. decembra 1989 — Stoletnico rojstva prof. Gregorja Čremošnika smo počastili na spominskem večeru 15. marca 1990, na katerem sta o njegovem delu spregovorila prof. dr. Ignacij Voje in asistent Igor Grdina. Člani društva smo se udeležili tudi odkritja spominske plošče prof. Franu Zwittru 22. aprila 1990 na njegovi rojstni hiši v Beli Cerkvi na Dolenjskem.

Izvršni odbor Zgodovinskega društva Ljubljana se je sestal šestkrat, čeprav žal nikoli v polnem številu. Na teh sestankih smo oblikovali program predavanj in tekoče probleme društva. Veliko skrb nam povzročajo predvsem finance. Naraščajoče cene